
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:8

Sekretessvarning i Kbok

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:42 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att genom Svenska kyrkans bestämmelser stadga att registren i kyrkobokföringen får innehålla en särskild sekretessvarning för en person när kyrkoherden har beslutat om detta.

Utskottet anser att motionen ska avslås men att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att pröva möjligheterna att i kyrkobokföringssystemet ha funktioner för att kunna påkalla noggrann sekretessprövning vid fråga om utlämnande av uppgifter om bland annat dop och kyrkotillhörighet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:42.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2018:42 uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheterna att i kyrkobokföringssystemet ha funktioner för att kunna påkalla noggrann sekretessprövning vid fråga om utlämnande av uppgifter om bland annat dop och kyrkotillhörighet.

Motionens förslag

Motion 2018:42 av Johan Blix m.fl., Sekretessvarning i Kbok

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genom Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB) stadga att registren i kyrkobokföringen (Kbok) får innehålla en särskild sekretessvarning för en person när kyrkoherden har beslutat om detta.

Bakgrund

Den inomkyrkliga offentlighetsprincipen finns reglerad i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan och dess närmare räckvidd bestäms i kyrkoordningen. Den offentlighet som gäller för Svenska kyrkans handlingar liknar den som gäller i fråga om myndigheternas handlingar enligt tryckfrihetsförordningen. För att en handling eller en uppgift i en handling, till exempel en uppgift i kyrkobokföringen, ska få undantas från offentlighetsprincipen måste det vara en uppgift som omfattas av de undantag som räknas upp i kyrkoordningens 54 kapitel. När det gäller uppgifter om enskilda personer i kyrkobokföringen finns det i 9 § ett förbud mot att röja uppgifter ”om det av någon särskild anledning kan antas att personen i fråga eller någon närstående lider men om uppgiften röjs”. Utgångspunkten är alltså att uppgifter i kyrkobokföringen, exempelvis namn, adress, personnummer och kyrkotillhörighet, ska lämnas ut.

EU:s dataskyddsförordning (GDPR) trädde i kraft i maj 2018 och den innehåller bland annat regler om krav på samtycke vid utlämnande av så kallade känsliga personuppgifter, bland annat uppgifter om religiös övertygelse. I maj 2018 trädde även en kompletterande svensk lag i kraft, dataskyddslagen (2018:218). I förarbetena till dataskyddslagen (prop. 2017/18:105 s. 60) uttalas att den lagstadgade handlingsoffentlighet som gäller för Svenska kyrkans handlingar enligt lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan liknar den som gäller myndigheterna och därför bör Svenska kyrkans handlingar betraktas som ”allmänna” i den mening som avses i Artikel 86 i dataskyddsförordningen. Enligt regeringen ger alltså dataskyddsförordningen stöd för att Svenska kyrkan lämnar ut handlingar i enlighet med lagen om Svenska kyrkan.

Skatteverket kan besluta om en så kallad sekretessmarkering i folkbokföringen, ofta kallad ”skyddade uppgifter”, och det innebär att en noggrann skadeprovning alltid måste göras för att avgöra om en uppgift om denna person kan lämnas ut. För att Skatteverket ska besluta om sekretessmarkering krävs vanligen intyg från polis, socialtjänst, en kvinnojour eller brottsofferjour eller en dom eller annan utredning samt att personen och eventuell familj byter bostad och på annat sätt medverkar till att skydda sina personuppgifter. Om det finns en sekretessmarkering i folkbokföringen överförs den automatiskt till kyrkobokföringssystemet och innebär att antalet personer som har åtkomst till personens uppgifter i kyrkobokföringen kraftigt begränsas samt att särskilda handläggningsrutiner tillämpas.

Förutom att Skatteverkets sekretessmarkering automatiskt överförs till kyrkobokföringssystemet Kbok finns för närvarande, med den utformning som Kbok har, inte någon möjlighet att markera om det finns anledning till särskild noggrannhet vid provning av utlämnande av uppgifter som gäller vissa personer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:42.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2018:42 uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheterna att i kyrkobokföringssystemet ha funktioner för att kunna påkalla noggrann sekretessprovning vid fråga om utlämnande av uppgifter om bland annat dop och kyrkotillhörighet.

Enligt utskottets erfarenhet har det blivit vanligare att enskilda kyrkotillhöriga framför önskemål om att uppgifterna om att de är döpta och kyrkotillhöriga ska skyddas av sekretess, utan att övriga uppgifter som exempelvis folkbokföringsadress behöver skyddas. Skälen för detta kan exempelvis vara att personen har anknytning till ett land där uppgifter om dop och kyrkotillhörighet om de blev kända skulle kunna leda till allvarliga problem eller livsfara för personen eller anhöriga. Utskottet finner att det är otillfredsställande att kyrkobokföringssystemet inte tillhandahåller funktioner som stöd för att kunna tillgodose behovet av särskilt skydd för sådana uppgifter.

Att i enlighet med det som anförs i motionen göra det möjligt att i kyrkobokföringssystemet kunna lägga in en särskild sekretessvarning är en möjlighet för att på ett bättre sätt kunna skydda dessa uppgifter. Avsikten med sekretessvarningen är att särskilt påkalla en provning av risken för att ett utlämnande skulle kunna medföra att personen eller någon närstående lider men. Även andra möjliga tillvägagångssätt kan finnas för att tillgodose detta behov. Utskottet anser att motionen ska avslås men att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att pröva möjligheterna att i kyrkobokföringssystemet

ha funktioner för att kunna påkalla noggrann sekretessprövning vid fråga om utlämnande av uppgifter om bland annat dop och kyrkotillhörighet.

TU 2018:8

Uppsala den 4 oktober 2018

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Jenny Thor, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Alexander Christiansson, Johan Blix, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.